

"Biz bin beş yüz kişi, Gazve-i Hudeybiye'de susadık." ile "Gazve-i Hudeybiye'de bir kuyuya rastgeldik. Biz dört yüz kişi idik." cümlelerini nasıl tevfik edebiliriz?

İKİNCİ MİSAL: Başta Buharî, Müslim, kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki:

"Hazret-i Câbir ibni Abdullahi'l-Ensârî beyan ediyor: Biz, bin beş yüz kişi, gazve-i Hudeybiye'de susadık. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, kırba denilen deriden bir kap sudan abdest aldı, sonra elini içine soktu. Gördüm ki, parmaklarından çeşme gibi su akıyor. Bin beş yüz kişi içip, kaplarını o kırbadan doldurdular. Sâlim ibni Ebi'l-Ca'd, Câbir'den sormuş: '*Kaç kişiydiniz?*' Câbir demiş ki: '*Yüz bin kişi de olsaydı, yine kâfi gelirdi. Fakat biz, on beş yüz (yani bin beş yüz) idik.*'"

BEŞİNCİ MİSAL: Başta Buharî, Hazret-i Berâ'dan ve Müslim, Hazret-i Selemeti'bni Ekvâ'dan ve sair kütüb-ü sahiha başka râvilerden müttefikana haber veriyorlar ki:"

"Gazve-i Hudeybiye'de bir kuyuya rast geldik. Biz bin dört yüz kişiydik. O kuyunun suyu elli kişiyi ancak idare ederdi. Biz suyu çektik, içinde bir şey bırakmadık. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm geldi, kuyunun başına oturdu. Bir kova su istedi; getirdik. Kovanın içine mübarek ağzının suyunu bıraktı ve dua etti, sonra o kovayı kuyuya döktü. Birden kuyu coştı ve kaynadı, ağzına kadar doldu. Bütün ordu, kendileri ve hayvânâtı doyuncaya kadar içtiler, kaplarını da doldurdular."⁽¹⁾

Burada hadise aynı, hadiseyi nakleden raviler farklı. Hadiseyi nakleden raviden birisi ordu sayısını 1.500 olarak ifade ederken diğer ravi 1.400 olarak ifade etmektedir. Arada yüz kişilik bir fark bulunuyor.

Bu gibi durumlarda önemli olan hadise ve mucize üzerinde ittifak edilmesidir. Ravilerden birisi orduyu eksik saymış diğeri tam saymış olabilir. Nitekim bu kadar kalabalık bir orduyu tam ve net bir şekilde saymak zordur.

Diğer açıdan ravinin birisi bir kap ile gördüklerini naklederken, diğer ravi ise kuyu ile gördüklerini naklediyor. Her ne kadar iki hadise de Hudeybiye de olmuş olsa da iki

hadise arasında sayı farklılıkları olabilir. Belki Peygamberimiz (asm) ordunun bir kısmını bir yere göndermiş ya da dağınık bir vaziyette iken bazıları o an o hadiseye şahit olmamışta olabilirler. Bu tarz ihtimaller çöktür. Ama esas olan mucize konusunda bir ittifakın olmasıdır. Raviden kaynaklanan bu gibi küçük ihtilaflar hadisenin sıhhatine zarar vermez.

NOT: Eski baskılarda ikinci alıntıda "**dört yüz**" şeklinde geçiyordu, fakat yeni baskılarda bu düzeltilip "**bin dört yüz**" şeklinde yayınlanmaktadır.

(1) bk. [Mektubat, On Dokuzuncu Mektup.](#)